

Studijsko putovanje u Brisel

Uloga civilnog društva u razvoju organske poljoprivrede

Studijsko putovanje u Brisel, koje je imalo za temu ulogu civilnog društva u razvoju organske poljoprivrede organizovano je kroz program Evropske komisije „Ljudi ljudima“ (P2P) od 18. do 21. januara 2011. Kancelarije TACSO (Technical Assistance for Civil Society Organisations) koje su u regionu Balkana zadužene za tehničku pomoć organizacijama civilnog društva okupile su učesnike iz Srbije, Hrvatske, Bosne i Hercegovine, Makedonije, Crne Gore, Albanije i Kosova (kako je definisano Rezolucijom 1244). Učesnici su takođe bili i predstavnici organizacija sa Islanda jer Island predvodi grupu zemalja koje ubrzo očekuje ulazak u Evropsku Uniju. Ukupno je bilo 27 učesnika iz pobrojanih zemalja.

Predstavnici iz Srbije bili su Jelena Sajić (Centar za održivu poljoprivredu i ruralni raz-

voj, Beograd), Marija Stevanović (Udruženje za organsku proizvodnju „Resava“, Svilajnac), Ljubiša Obradović (Eko Klub, Bor), Borka Tomić (Srpski centar za saradnju, Beograd) i Olivera Radovanović (Zelena mreža Vojvodine, Novi Sad).

Četvorodnevni Program putovanja je bio usmeren na nekoliko bitnih segmenata. Učesnici su se upoznali sa ciljevima Programa P2P, evaluirali su situaciju u oblasti organske proizvodnje u poslednjih deset godina na Balkanu i Islandu i razmenili međusobna iskustava. Pažnja je posvećena upoznavanju učesnika sa evropskim institucijama i procesom donošenja odluka, bili su u prilici da saznaju na vrlo slikovit način, istorijat nastanka i sve prednosti koje donosi zajednička politika u oblasti

poljoprivrede (CAP); saznali su kako funkcioniše Evropski savet za sertifikaciju za organsku proizvodnju i kako radi EU IFOAM grupa. Bila su predstavljena iskustva u oblasti organske poljoprivrede iz Francuske, a poseta Evropskom parlamentu i razgovor sa gospodinom Henkom Viserom, programskim menadžerom Evropske komisije za podršku civilnom sektoru u zemljama kandidatima bili su posebno zanimljivi i korisni.

Treba istaći da je izuzetno dobro iskustvo bio i odlazak na organsku farmu Den Diepen Boomgaard, dvadesetak kilometara udaljenu od Brisela, u Flamanskom delu Belgije. Najstariji deo farme postoji još od 17. veka, a danas farma funkcioniše kao socijalno održiv program pomoći ljudima sa posebnim potrebama. Pre jedne decenije farma je sertifikovana za organsku proizvodnju povrća i voća. Tokom poslednje decenije na farmi je otvorena pekara, jedna mala prodavnica a na farmi odlično funkcioniše sistem pretplate i isporuke namirnica. Impresivna je činjenica da farma koja ima u posedu oko 3 hektara obradive površine ima 800 pretplatnika kojima redovno isporučuju sezonsko

povrće i voće. Najveći deo sertifikovanog voća nabavljaju preko prodavnice. Imaju „zelenu“ politiku i kada nabavljaju sertifikovano voće iz toplih krajeva kao što su banane i citrusi. Tada nabavljaju isključivo voće koje se dostavlja brodom a ne avionima zbog smanjenja karbonskog otiska. Učesnici studijskog putovanja su imali prilike da vide plastenike sa proizvodnjom spanaća i raznim salatama, kao i njivu na kojoj sada u januaru ima praziluka i kelja. Zanimljiv je bio deo farme sa alatima koje koriste u organskoj proizvodnji i hala u kojoj se proizvodi pakuju. Sa posebnim zadovoljstvom je obavljen i mali „šoping“ u prodavnici gde se moglo kupiti, uz povrće i voće, pecivo i hleb iz pekare, različite

Korisni linkovi:

Web sajt : <http://taiex.ec.europa.eu/>

Liflet: <http://taiex.ec.europa.eu/P2P-Programme/P2PLeafletEN.pdf>

Farma: <http://diepenboomgaard.be/en>

Prezentacija događaja: <http://ec.europa.eu/enlargement/taiex> (potrebno je kliknuti na "Library" i selektovati "study tour")

vrste sireva i začina ali i organska kafa sa posebnom oznakom fer trgovine (fair trade).

Boraveći zajedno četiri dana, učesnici su se međusobno dobro upoznali i funkcionisali su kao jedan dobar tim bez obzira na zemlju iz koje dolaze. Potvrdilo se da su ljudi koji se bave organskom proizvodnjom posebni ljudi, kako ume da kaže profesorica Branka Lazić. Organska proizvodnja upućuje ljude da brinu o prirodi i o drugim ljudima. Razmena iskustva među

učesnicima sa Balkana bila je dragocena. Saznalo se ko u regionu Zapadnog Balkana proizvodi sertifikovano organsko maslinovo ulje, ko ima organsko meso, ko začine, gde ima najviše sertifikovanog voća i povrća, ko sakuplja lekovito bilje, kako funkcioniše zakonodavstvo u toj oblasti, koji su problemi. Naravno da je u pogledu razvijenosti odskakao Island jer su kod njih zakon o organskoj proizvodnji doneli još 1994. godine. Na Islandu 15% proizvodnje jogurta pripada organskoj proizvodnji što je sjajno. Ali, napomenuli su učesnici sa Islanda da oni zapravo i nemaju probleme sa zagađenjem zemljišta ili voda, kao što je slučaj sa zemljama Balkana. Međutim da i oni imaju problema sa semenom, da imaju potrebe za boljim marketingom i da bi dobro došla bolja politika oko uvoza inputa bila je novost za ostale učesnike. Jednodušna zaključak na samom kraju je bio da ovo studijsko putovanje valja iskoristiti za bolje povezivanje u regionu i za zajedničke programe koji mogu da unaprede organsku proizvodnju na celoj teritoriji Zapadnog Balkana.

**Olivera Radovanović,
Zelena mreža Vojvodine**